

Laptulajdonos:
Ösv. VÁKÁR LAJOSNR
 Felelős szerkesztő
BŐSZÉGH VIKTOR.
 Kiadóhivatal:
 Vákár könyv- és papírkereskedése Csikszereván, hová a hirdetések árai és előfizetési díjak előre küldendők.
 Egyenlő szám ára. Lel. 8.—

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP

Hirdetési ár:
 Egész évre Lel. 160.—
 Félévre „ 80.—
 Negyedévre „ 40.—
 Külföldre egy évre „ 440.—
 Hirdetési díjak a legolcsóbban számítandók.
 Kétszoros nem adhatók vissza.
 Nyilvántartási díjak és előfizetési díjak soronként Lel. 25.—
 Megjelenik minden vasárnap

Panasz...

A Keleti Újság vasárnapi számában Szász Eudre panaszolja mindazokat a kellemetlen meglátásokat, amelyek a Magyarországon megforduló erdélyi emberek lépten nyomon szemébe ötlenek. Különösen megkapó az a tájékozatlanság, ami az erdélyi magyar kisebbség faji és kulturális életével szemben uralkodik. Ami a magyar sajtó hasábjairól a magyar közvélemény az abszolut kérdés legaprólékosabb részleteiről is alapos felkészültségre tehet szert, addig rendszeres újságírói munka alig folyik az itteni kisebbségi berendezkedés tárgyilagossá, tudatos és állandó ismertetése iránt. Ami történik, az esztőfő, rendszeresülési kikapása a rendelkezésre álló napl anyagból a szeszációnaabb természetű történeteknek. Több semmi. Nyoma sincsen azonban a magyar sajtó munkájában az irántunk való érdeklődés azon lendületének, azon precizitásának, mint amely a világ legutolsó napirendén fekvő ügyét is felkarolja.

Ilyen természetű meglepetések gyorsan érik az erdélyi magyart. Másodpercek alatt átállíthatja, hogy bizony odakint órási tájékozatlanság uralkodik fölülünk a magyar sajtó hiányos munkája miatt, a magyar közvéleménynek már rég fogalma sincsen az erdélyi kisebbségi életéről — Szász Eudre ezt csak most látja?

Emlék a nő hősiességének.

A múlt vasárnap Tg.-Juban országos ünnepek keretében lepletek le a világháborúban hősi halált halt Teodoru Ecaterina tiszteletére emelt emlékművet. Ez a nő: a katonai szolgálattól teljesített az első vonalakban. Rést vett lütkésekben. Több ízben megsebesült. Végül 1917 augusztus 22-én mint hadnagy, fejszebeütéssel hősi halált halt a román hadseregben.

Ismerős a nőnek, mint fegyveres harcosnak szerepe a világháborúban. Nálunk is sok ilyen elszánt amazon kepta magára a mündéti hősi halálra végző hazafiassággal. Láttuk a női közreműködőt a vérontásban, a legelső vonalaktól hátra a frontszolgálat minden etapjában. Derekasán, hősközös méltóan.

Mint ahogy az ismeretlen hősnék dukál az emlékmű, feltétlenül kijár a nő hősiességének is a tisztelet. Senti sem akarja elvitatni tőlük ezt a szerzett jogot. Kapjon emléket a női vitézség is. Avassák a jövő nemzedékek számára a női is olyan golyófogó anyagnak, mint a férfi. Legyen minden város áldozatra egyenlősített polgár a nő. Neveljünk közszellemet a leánygyermek harciasságára.

MEGVESEZEM báró Orbán Balás: „Székelyföld” című művének 3-ik (Háromassékmegeye) kötetét. — Cím a kiadóhivatalban.

A modern nevelés széles e világon készen van a nőnek jövő szerepével. A katonai kiképzés mindent átadja számukra, hogy a jövőben ne csak kiváltságos ritkaság számban, hanem tömegesen is kihasználhassák a hősi lehetőségeket.

Ha már jó anyák úgy sem akartak lenni hölgyeim, legalább legyenek a legközelebbi jövőben derék hősök

A sovinizmusról.

Szegény Chauvin nem gondolta soha, hogy ennyire divatba jön. Napoleonnak és a szürke katonája, Chauvin, korcsmáros volt egyik franciaországi városkában. Korcsmára pedig egyike volt azon helyeknek, ahol a kor legvadabb gyűlöletszítása és kardcsörtetése folyt más nemzetek ellen. Nyévről maradt hátra a sovinizmus szó, amelynek származásáról illik legalább ennyit tudni és feleleveníteni annak a világnak, amelyben úgy elhatalmasodott és a betegség.

Talán az Isten akarta, hogy ez a ronda és kulturemberes nem méltó érzés, egy szürke, egy kőmőnőges földi halandó nevével viselje. Mintegy dokumentálni akarja a származás is, hogy a korcsma alacsony világából és szennyéből valók mindazon gonosz indulatok, amelyek a sovinizmus gyűjtő fogalmában találkoznak.

Sajna percenként van alkalmunk a ma emberének szembe találkoznia ezzel az egész életünket megkeresítő szürnyű bajjal. Annjára elvadtak az idők felületünk, hogy lassan mozdulni nem lehet az egymással szemben elhatalmasodott és minden életet elfojtani akaró gyűlölködéstől.

As emberi együttélésnek borsalmas rákfenéje a sovinizmus, amelyről határozottan, lehet állítani, hogy annál pusztítóbb méreteket nem jelen valakiben minél kulturáltanabbak a lelki területek.

Mennyire szebben és jobban élhetnénk ezen a földdarabon, ha megérténénk ebben a keresztény

államban, hogy nincs semmi értelme annak a vad gyűlölködésnek, amely már átlépett minden irgalmat és egyenesen az életünkre, a nyomorult fiainkra létezésünkre, kényeünkre tör. Hát nem tudunk mi megenni egymás mellett békében, szeretetben, a közös hazának javára felajánlott munkának tiszteletében.

Nem, mert mindegy ilyen irányú tevékenységet elgáncsol az az átkosott sovinizmus, amelyet beteges képzőgátsággal terjesztenek nemcsak nálunk, hanem széles e világon. Korcsallom és a gyűlöletszítás, amelyet már nem lehet megállítani. Még a maga útján abba a katasztrófába, amelyet feltartóztatni nem lehet.

Iskolai ügyek.

Beiratkozás.

Mit jelent számukra? Kat: szülő, tanerő, gyermekek kálvarája. Évek óta, az idén különösen, mindinkább remögő lélekkel járjuk ezt a kálváriát. Főbb állomással e keresztutnak: létszám, dovéda, bélyeg, nevelés.

Vessünk egy pillantást mindegyikre.

1. Létszám. A törvény (66 cikk) 1 tanerőre 1 teremre I—IV. osztályig 50 et mond a V—VII.ig 1 teremre 1 tanerőre 30 at, szóval 2 tanerőre jut 80. Itt lép közebe a legnagyobb visszaélés, midőn az egyes osztályok létszámát tanügyi köz:gek akarják meghátározni, természetesen nagyon is kiütözö iskolaelőrszabási szándékkal — legkevésbé engedélyezve az I. osztályban. Ilyen létszám beosztási kockázatokat a törvénynek sem a betűje a mondjuk: sem a szelleme nem ismer. Ez, élelmes pedagógus — hazafiak a múlt tanév eljén felbukkant sajtó tala marja, melyet kézzégesen kedveskednek az u. u. közoktatási pontikának. Most tüzzel-vassal követelik a 7. osztályt (ami a legtöbb városban képtelenség, hiszen a tanulók negy része a IV. osztály után elnyg köz:iskolákba), e szerint a beiratkozás nem történhet, mint ahogy követelik, tanerőket I—IV.ig és V—VII.ig külön-külön, hanem csakis I—VII.ig, a törvényes létszám keretein belül; a törvény nem ad jogot senkinek, hogy előre megesszja egyenkint az osztályok létszámát; ez természetesen a szerint alakul, hogy hány jelentkező van az osztályokba, melyeket a tanerők — minthogy ez az iskola belügye — az adott helyzet és belátásuk szerint osztanak el egymás között. Hiszen például ha 2 tanerős iskolában már van a II—VII. osztályra 55 tanu ó, akkor magától értetődik, hogy a 80 as létszám mellett az I. osztályba felvehető 25 tanuló (e számok aztán még többféleképpen váltakozhatnak, az I. osztályt tekintve — főképp az egyes évek születési számlák száma szerint). De annyiról erősebb tanügyi emberek hallani sem akarnak, legjobb esetben 12—13 at engedélyeznek; ha több jelentkezik, nem írják alá a dovédát.

Ami a 80-as létszámot magát illeti, ez is megintog, mert a módosított elemi iskolai törvény 66 cikkének 2. bekezdése azt mondja, hogy ha a tanuók létszáma 50-en felül egészen 100 ig terjed, akkor második tanító állás létesítendő. Ebből világosan következik, hogy 2 tanerőre, ahol ez megvan — felvehető 100 gyermek. (Fel kell tételeznünk, hogy a törvényhozó így gondolta: egy tanerő I—IV. 50; második tanerő: I—VII. 50, vagy ami még egyszerűbb két tanerő I—VII. 100. Az V—VII. 30-as számból is csak I—VII. 30-as lesz, mert ha az V—VII. osztályokba — kivált városokban — csak pl. 6—7 jelentkező akad, mit csináljon 1 tanerő e pár gyermekkel?) Itt némi összehasonlítás látszik a 66. cikk 80-as számával, ez mindenesetre probléma, amelynek megoldása azonban nem fog nagy fejtörést okozni az — állami iskoláknak. Bármilyik aljón: akár a 80, akár a 100, annyi kétségtelen, hogy az egyes osztályok létszámának külön, előre megszabása önkényes és törvénytelen, ami ellen a lehátározottabban állást kell foglalnunk s minden törvényadta eszközzel odahatni, hogy ez a kiáltó sérelem megszűnjön. A mut tanévben, csak a ml elemi iskolánk, e miatt 12 tanuló vésztett.

2. Dovéda. Minden szülő s tanügyi ember jól ismeri s bizonyos, hogy nem tartozik a kellemes ismeretesség sorába. E szó azt az írást rejti, mely igazolja annak a bejelentésnek, hogy valaki a gyermeket beíratta valamelyik hivatalos iskolába. Milyen egyszerű dolog: bejelentés s ennek igazolása; de igen sokszor könnyebb eljutni Kamcsatkába, mint ezt az igazolványt megszerelni. Ez az az örvény, melyben sok szegény magyar szülő gyermekével együtt elmerül. Legújabbban személyesen kell érte menni, hogy alkalom adódik „barátságos” elbeszélgetésre. Micsoda bürokrácia! Az egésznek az volna a célja, hogy ellenőriznék ezáltal a tanköteletteljesítést. Ezt igen egyszerűen és röviden el lehetne intézni olyképpen, hogy a kisebbségi elemi iskolák igazgatói a beirat-

kozása után beértesztenék az állami elemi iskolához a törvény szerint felvett tátu ók névsorát a szükséges adatokkal együtt; de ez esetben nem lenne mire ragasztani a —

bélyeg. (3) Valami pénzügyminiszeri rendelet ránk erőszakolták ezt a ragasztási műveletet (melyben, a gyakorlat következtében mindnyájan mesterek lettünk), pedig több törvényszakasz világosan kimondja, hogy az összes elemi oktatásra vonatkozó okmányok bélyegmentesek. Érdemes: a tanügyi köz:gek vetélkednek, hogy az állami iskolai törvény minden beütjét a legszigorúbban végrehajtsassák velünk, kivéve ezt az egyet; bizonyára azért, nehogy elbizakodjunk: mert eldicsekedhetnénk, hogy az állampolgári egyenlőség és egyenlő elbánás eldoradojában vagyunk. Ki kell verekednünk, ha kell per utján is, hogy szegény népünkre nagy terhet jelentő bélyegadólemétől megszabaduljunk.

4. Nevelés. Valakinek a nemzeti hovatartozását tudta, hirt, beleegyezése nélkül, pusztán a név alapján megállapítani, anélkül, hogy számbavennék az illető nevelésének, művelődésének körülményeit s ezek alapján kialakult érület- és gondolatvilágát —

hajmeresztő képtelenség, hogy el sem hinné az ember, ha nem igazolná több mint tíz éves mindinkább viruló gyakorlat.

A nemzeti asszimiláció kialakulásának több tényezője van; ilyenek egyebek közt: idő, bánásmód, nevelés, környezet. Ha egy kis román legénykét, mondjuk a 2—3 éves Trajánát elviszem a Kongó-négerék közé — ha más befolyások nem érvényesülnek — kifogástalan neger lesz belőle; ha a hasonlókorú magyar Töhötömöt szapan elhelyezem a spanyolok közé, bizonyos, hogy jlesen spanyol férfivá fog felszrdulni. Ha most ezután odaállok elbük s azt mondom nekik: te Trajánka román vagy, te Töhötöm meg magyar — azt fogják sorban válasszani: én neger vagyok, én meg spanyol — nem tehetek róla. Megengedjük, hogy a századok folyamán néhány román négergerré lett köz:stünk, (amibőlgy . ö.ünk is többen lettek köz:stük a s p a n y o l o k k á); ezeket erőszakkal visszaramonósítani (másokat meg el) — naiv erőlködés. Pedig — kivált a csiki revisor — tüzzel-vassal végre akarja hajtani ezt a műveletet. A tús és vas — tudjuk — (ilyen szándékkal) pusztító elemek; ily romboló szerkeszmókkal — hogy ugy mondjuk: nem lehet verebet fogni. Aztán az effle erőszakolt visszaállítások (meg elállítások) nem természetes, nem tisztá — s nem is természetes dolgok. Alábecsüli nemzetének erejét, aki a nemzetgyarapítás ilyen módjait folyamodik. A lelkek meggyerésének más utjai és módjai vannak: az erkölcsi és jogrendnek feltétlen tisztelete, igazságos meggyerés s azoknak megtartása és nem félremagyarázása, a gyöngébbel szemben nemes, lovasias magatartás, más nyelvű nemzet sajátos értékeinek nem lerombolása, hanem megbecsülése és más efflék.

Egyébként maga a legfőbb román bíróság, a Semmitőszék mért halálos csapást, a Borca-ügyben hozott ismeretes ítéletével, a nevelés és hidrájárás. De tévednénk, ha azt hinnék, hogy a szörnyeteg ezzel meghalt. Mert ha megelégedésel elmondhatjuk, hogy — vannak bírák, de agzodalommal fűshetjük hozzá: vannak revisorok és inspektorok is...

Állam érdek-e a zaklatás?

Határozott nem-mel válaszolunk. Valamikor régen Versailles-ban az állam bizonyos szerződésében ünneplés kötelezettséget vállalt az etnikai kisebbségek nyolvének és kulturájának a tiszteletben tartására, éőt támogatására; a székeley és szász kövületeknek valami vallási és kulturális autonómiaja is ott leppang az iratok között. Mindezek azóta mély álomba merültek. Míg a hosszú á'omból felébrednek, addig is nem szűnünk meg a meggyőződés és az igazság teljes erejével hirdetni: aki ma egy nép nyelvét és kulturáját — politikai fantomoktól indítatva — akár nyilt erőszakkal, akár a körmönfontás minden forrályával elsorvasztani vagy megsemmisíteni törekedik: az halálosan vét az egyetemes kultúra s ebben a saját népi kulturája ellen is, mert amaz, mint nagyobb, összefogó egész az egyes népek kulturájából tevődik össze; aki megtámadja az egész organismust. Aki így jár el, az — messzebbnéző távlatban — vétkezik az állam magasabbrendű célja ellen, az megtámadja azon mélyebb alapokat is, amelyek saját államának és nemzetének léte nyugszik.

Ma Európában 60 milliónyi népkisebbség él. Ennyi ember kéri és követeli a többségi népekkel a teljes nyelvi és művelődési szabadságot. Az államalkotó népek saját érdeküket is hathatósan szolgálják, ha ezt a szabadságot, minden hátsó gondolat nélkül, minél előbb megvalósítják. (—)

A furdóváros kérdéséhez.

A Csiki Néplap 87-ik számának „Jegyzetek” rovatára Mercuria Ciuc—Csikszentkeresztnak furdóvárossá és vasúti elágazásáig való kifejlesztéséről meglehetősen maliciózusan emlékezik meg. Tréfálkozva ír egy jól meggondolt és még jobban megfontolandó tervről, ami a város fejlesztését célozza, produktív, tehát már első gondolatában tiszteletreméltó. Ha igaz az, hogy „aki sokat akar, az annyit tesz, mint ha semmit sem akarna”, akkor számszerűsíteni is kell, hogy legyen az, hogy pesszimizmusmal, jobban mondva, egy építő munka jó eredményében bírák nélkül semmibe vesszük a foglalkozást. Aki mindaddig pesszimizista, azt a régi görögök mint életképtelen újszülöttest a Tajgetos hegyéről lehajtották volna és nem egészen ok nélkül; mert aki a haladást követelményeit reménytelen fejcsóválással szemléli és azt nem cselekszi, amit tenni tudna; annak mi hasznát lehet venni?

A pesszimizmusnak csak egy nyugdíjas kizárólag egyéni életberendezésében lehet helye. Ha azonban a nyugdíjasnak családja van, akkor negatív életfilozófiájával káros hatást vált ki, mert vétkéért fiaiban bűnhődik, köcsvényét ő bennük folytatja, anélkül, hogy annak enyhítéséről a bajok megelőzésével munkát volna.

Mindenki tudja, hogy a multban különféle kormányok gondolkodtak a székely vármegyék átcsoportosításán és ugyanakkor Csikmegye felosztásáról is volt szó. A múltba csak a lehetőségek előre vetették az árnyékukat, sokan gondolkodtak afelött, hogy mivel szegődne a városunk megye székhely, törvényesek és pénzügyigazgatóság nélkül? Hová szállodnának az ingatlan értékek és az általános életlehetőségek? Gondolkodtak azon is, hogy mit lehetne tenni ennek a megelőzésére és így született meg a furdóváros és a vasúti elágazás megteremtésének a mentő gondolata. Irgényfalgalom, nyüzsgő mozgalmas élet, ipar és kereskedelem, a forrásztárs tervszerű fejlesztésének együttműködését, melyekhez minden produktív tényező létérdeke szervesen kapcsolódik. Csak néhány nyugdíjas lehet itt, aki a gazdasági élet elsorvadásának előnyeit o'csó lakásban és az élelmiszerek nagyobb kínálatában élvezhetné. A tunya kényelemben elfiyasodott szaglószervak már eleve borsonganak a község füst szagától, holott a nagy tömeg, a közsédek község, gépek lárma, benzingózt, folytonos rohanást és pörgő életet kíván, mert ezek jelentik az egészséges életfejlődést és a boldogabb jövőt.

Ha netalán furdóvárossá és egyben vasúti gócponttá fejlődünk és mégis megmaradhatunk a megye székhely minőségében, annál jobb lesz az eljövendő nemzedékeknek, mert egy jobb, egy teljesebb, egy kulturáltabb életre kapnak lehetőséget.

Hogy ezeket a lehetőségeket a mindenkori városi tanácsok, a gondosan előrelátó és tettekre szorgalmas építkezők ki vagy azok szövetkezési alapon létesülnek, az nem fontos. Fontos az, hogy ennek a városnak mind a polgárai a fejlődés érdekében együtt munkálkodjanak, különbség nélkül együtt érezzék és eszen a téren minél több és minél nagyobb akaratot, sőt ha kell elszántságot is tanúsítsanak.

Ezzel a munkával kapcsolatosan pesszimizmusról, klebitüszégről szó ne essék. Ha netalán eljönne az a rettegett kor, a midőn a hargitai diáknó piac mai vikendező és kvaterkázó térsége légi kikötővé változik; lesznek még körös-körül ilgetek, térek vagy lankák, ahol a lacikonyhát fel lehet ütni és ahol a magabizalommal a szabad szélnek a fejünket víz alá nyomó testvéri karok.

Sz. Cseh István.

„Áldjátok hegyek és halmok az Urat!”

Gyilkostó, ahol Istenre gondolunk és imádkozni kell.

Gheorgheni, 1935 szeptember hó.

Irtá: Góbbé.

(Munkatársunktól) A székely lélek megosztottságát vagy egy-egy dobbanát rajzoltágos életük kacagó kedvét, vagy élekkorulásainak problémáit, az ősi talajba begyökerezett ragaszkodását és szeretetét alig tudta valami jobban szemléltetni, mint a Gyilkostó környeké és annak csodás, szikláiba némlt történelme.

A Gyilkostó, ma már a rögös és a körülmenyekhez kötött, természetesen az Istenről nekünk ajánldozott kultúra, ahol a természet csodáit egybefoglaló vulkánku tűzet, vagy a virágyulást május illatát, az életet napugár melegét és tisztaságát, az élet minden szépségét és gyönyörűségét, a kitontakozó vágynak ezer színével, egy-egy érzékkel az elmúlás fájdalommal, hogy a természet csodái és az emberi lélek közötti összehasonlítások, mint bifurkázhatatlan mélységek és magasságok, egyszerre döbbenjenek belénk.

As egész környék, a természet nagy misztériuma, melyet sebbet, fenségesebbet alig találni, ahol az érzéki fényesség csak Isten nevének említésében plihenhet meg.

A szem, azonban nem talál pihenőt.

A tó, mely egymásba folyva két részből áll, cseccben, lombán nyújtózkodik. A víz tükörre fel-fel sodródó apróbb vibrációk — mint valami visszajáró álmok — nyugtalanítják a benne levő csonka öreg

fenyők, mint valami kérdőjelek, unottan ágastodnak a néző felé. Este, mint valami két hatalmas fekete pont — mely az Alvilágból jön — sötétedik a valami néma suttogás ül meg a tavat. Ha tiszta az ég, úgy a bele hintett csillagok sokaságával tükrözi az eget.

Éz és föld ölelkesnek érzékelnek. Két világ szinte, mint a csodás tükörkép, melyet ha lelkesítő fantáziával is nézünk, röhögő szatirokat, ölelkező nimfákat, rugdalósó faunokat látunk.

Csapongó képzeletünk káprázat el a könnyen halucinációk lass urra felettünk.

Ha holdas este van? Es még misztikusabb...

Érseinket alig bírjuk egyedül. Ovidius szerint, Persephonét is ilyen érzések körépette rabolhatták el az Alvilág Urát. Mert hiszen ha a Nap Isten, úgy a Hold Isten. Itt érzékeljük csak igazán a két mithosz összefüggő áldását, melyben az élet legszebb, legmagasztosabb érzése, a szeretet kerekedik felül, mely legyőzi a halált s könnyűvé teszi a mulandóság sötét problémáit.

Azonban a Gyilkostó csodás szépsége és varázsa, nem ebben rejlik.

A természet milyontát, a valóság igazi okát más-kép látjuk nappal. A fantázia szobor torzképeket szül a elvár az igazsághoz vezető uttól, amikor teljes jószanságra van szükségünk, a káprázat ellen.

Ha tiszta időben a nap feljöttét lassuk, amikor aranykoronájának csak előre törő fényugárai tükröznek egy-egy szikla csúcába, mint valami fényesen villámzó sugárkoronák, hogy később teljes egészében kibontakozva — a természet csodás szép égi őli körül övezve — lássuk az égi képet, mely ragyogó rejtélyként hirdeti a Mindenség hatalmas urát.

Amorre nézünk, a hegylancok sokaságát látjuk. Itt egész a földből, a magasba törő szürkés-fehér sziklák, melyek az éggel érintkeznek. O t egy hegy-gerinc vonalában sorakozó sziklák, szirtek és meredek változatos alakulataikkal, néhol a belőlük szőlő őli akaró fényősudarakkal, melyek közül hol az ég kékje, hol pedig a hegycsucok fohérsége világít.

Ezek a gyönyörű képek annál élénkebbek, minél magasabba törünk a kacargó hegy utakon. A magaságok dus panorámája, melynek élvezetében egyaránt éled az arya és a szív.

Lent a síelő hegyi patak, mely itt-ott már „szüva, bőve” törne le bármilyen gátat, míg egy másik helyen már csak lassan, szomorú zizegéssel, szép meseket álmodozva kéklik tova, a végtelenségbe.

Egyik természetes alagutnál még déli tizenkét óraker sem látjuk a napot. Egyik-másik sziklában a tátongó mélyrészek pedig a föltte terpeszkedő másik sziklából lecsapogó víztől származnak.

Itt már nedvesség van, még akkor is, ha fenn perzsel a nyár.

Éz vannak virágok is. Vadvirágok. Szomorú áldozat az elduzzottságnak, ellentétben a mezők virágalval. Örökös temető, ahol mégis élnek.

A csodákonak és fantáziák ilyen világában — természetesen — nem gondolunk egy másik, egy még félelmetesen szebb rajzolatokra, melyben az Isten haragos arcát, az égi háborút látjuk.

Ilyenkor: „Áldjátok hegyek és halmok az Urat!” Minden ragyogást és szilpompát egyszerre homályosítanak el, a felettünk nyújtózkodó sötét felhők, rá neheredve mindenre, amit utjában kapnak. Nagy-péntekre későlt ilyenkor itt minden, amikor az élet bírkozik a halállal. Még csak az előbb ragyogó hegy-óriás, mintba szinét verve szegorodik összéb s közben menedéket keres ember és állat egyaránt.

Dz tanácsos is.

Félelmetes morálissal közeledik a „nagy idő”, meg-megnyitva az ég, hogy utána hatalmas dühöngése belénk nyilalva száguldjon végig a sötétszürke horizonton. A hegycsucok pedig mint valami temetőben ékeklő kórusok fájdalmas panasszal szögik a visszhangot.

Félelmetesen szóp ez az égi háború itt a Gyilkostónál. E bájosan kedvesek az esték és a misztér unokkal telített éjszakák, de mindezek koronája a nappalosság, világos nappalok; mikor nyitott szemmel, józan ésszel látjuk a természetes nagy csodáit s vele Istent, amikor imádkozni, csak imádkozni kell.

Egy Pesszimizistának!

A Csiki Néplap folyó évi szeptember hó 13-án, 37-iki számában Jegyzetek rovatában, egy „pesszimizista” foglalkozik azzal az elgondolással, amelyet Mercuria Ciuc-nak furdóvárossá való kifejlesztése és a petru-raresi személyforgalomnak városunkba való áthelyezése céljából a Csiki Lapok 38-ik számában írtam.

Ha cikkirónak kedve támadt volna a kérdéssel érdemben foglalkozni, tán a csak nagy vonalakban felvetett gondolat felett, érdemes lenne vele tereferélni, de mert úgy látszik természeténél fogva, csak a csipkelődés és malícia a kedvenc szórakozása, tehát nem vitatkozom vele, hanem csak arra kérem, hogy máskor fordítson több figyelmet arra, amit olvas.

Én egy szóval sem említettem, hogy a város legyen meg három furdót, hanem csak a Hargita-furdónak a megvételét vagy bérletét javasoltam, hogy aztán a basedov és reumás betegek a Disznó-piacra képpen szállítsanak, bizonyára megtalálnák a megfelelő szállító eszközöket hozzá.

Elismeri cikkirő, hogy a Hargita nagy jövőt ígérő furdó pesszimizmusába „nem akar sokat csak egy szöveket kezelt”. Lehet, hogy az ő elgondolása szerint ez volna a legjobb, de én nem tudok annak híve lenni, mert még most is keserű a szájam ise attól az összegtől,

amelyet még nem is olyan nagyon régen kellett egy szöveket felezéséről, minden igaz ok nélkül megfizessék.

A petru-raresi állomás személyforgalmának Mercuria Ciuc-ba való áthelyezése nemcsak tetszetős terv, hanem városunkra nézve léletszükséglet és nem hiszem, hogy cikkirón kívül még sokan lennének városunkban, akik annak megvalósulása esetén, csak a község füst hasznát látnák, mintahogy azt cikkirő pesszimizmusában teszi.

Ha cikkirő, csak valamelyest is együtt érez a városnak közterheit hordozó polgáraival, úgy látna kellene azt a kinos vergődést, amelyben a város adózó polgára életét leéli, mert hiányába van annak a jövedelemnek, amelyik szükséges arra, hogy eleget tudjon tenni az állammal szemben fennálló kötelezettségének, nem is szölv a saját családjának megélhetőségéről. Akkor gondolom, hogy több optimizmussal éreszen el fantáziáját egy jobb megélhetési lehetőségnek a megvalósulásáért, ha mindjárt, csak ártatlan tere-tere válnék is belőle.

Biró József.

Az Erdélyi róm. kath. Egyházmegyei Igazgatótanács

1935 évi szeptember hó 11-én tartotta Cluj-on, Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök elnökelete alatt rendes havi ülését, melyen jelen voltak: Dr. Gyárfás Elemér világi elnök, Dr. Inczedy-Jokmann Ödön alelnök, Szabó György apát és Dr. Csipak Lajos kanonok, egyházi, Dr. Betegh Miklós v. b. t. t., Tóth Balázs, Dr. Gabányi Imre, Dr. György Lajos, Dr. Jelen Gyula, Gróf Haller István, Urmánczy Jeromos, Bárd Szentkereszty Béla és Bárd Jósika Gábor világi igazgatótanácsosok, Dr. Balázs András prelátnak-kanonok előadó, Dr. Boga Alajos kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő és Thuróczy Albert számtanácsos.

Az Igazgatótanács melegen üdvözölte elnököl püspökét, aki legutóbbi gyöngékedése dacára, megült egészségben vette át és vezette az Igazgatótanács ülését.

Fájdalommal emlékezett meg elnököl püspök megnyitójában Kassai Lajos c. kanonok, Takó János tőseperes és Roska Jenő esperes elhalálzásáról és őszinte részvétét fejezte dr. Szoboszlaj László igazgatótanácsosnak felesége elhunyna miatt.

Az Igazgatótanács Dr. Boga Alajos főtanfelügyelő jelentéséből megnyugvással vette tudomásul, hogy az adó-tartozások miatt zárgondnoksági kezelés alá helyezett cluji egyházközségnek az Igazgatótanács augusztus 14-iki határozata alapján íthatóság kezelésébe átvett összes elemi iskoláit — a nélkülözhető belvárosi leányiskola kivételével — valamint a Marianumot is rendes időben sikerült megnyitni és e tanévi működését biztosítani.

Ugyancsak helyeslően vette tudomásul az Igazgatótanács a főtanfelügyelőnek az idei beiratásokra és a tanév megnyitásra vonatkozó intézkedéseit s melyek fájdalommal értesült arról a sok nehézségről, melyekkel iskoláinknak meg kell küzdeniök.

Bárd Szentkereszty Béla igazgatótanácsos felhatalmazást nyert, hogy a Targu-Sacuescen — a leépített gimnázium helyiségeiben — felállítandó gazdasági-iskola engedélyezése ügyében, a kormányhatóságnál a szükséges lépéseket tegye meg.

Nagy sajnálattal fogadta az Igazgatótanács a hirt arról a súlyos veszteségről, mely az alapokat érte a tulajdonukat képező radnóti malom működésének a kapkodó és indokolatlan őrlési tiltalmak következtében a megbizta Dr. Gyárfás Elemér világi elnököt, hogy az egész gazdasági-területnek az át nem gondolt és súlyosan sérelmes őrlési taxákkal való megkárosítását a parlament megnyitása után, ennek színe előtt tegye szóvá.

A napirend során az Igazgatótanács még számos adminisztratív ügyben intézkedett, több segélyt szavazott meg s különböző jogi és gazdasági kérdésekben adott véleményyt.

Az Igazgatótanács ülése a déli órákban ért véget, mikor Majláth püspök villásreggelivel vendégelte meg a megjelent tagokat, kik melegen ünnepelték torrón szeretett ősz Főpásztorukat.

Majláth püspök szeptember hó 12-án székvárosába, Alba-Iuliára utazott, hol szeptember hó 15-én papokat fog szentelni.

BEL- ÉS KÜLFÖLD.

Meghosszabbították a cenzurát és ostromállapotot. A román minisztertanács a mult héten elhatározta, hogy a cenzurát és ostromállapotot újabb hat hónappal meghosszabbítja.

A román belpolitikai homlokterében a Nemzeti Parasztpárt bukaresti nagygyűlése áll. A Nemzeti Parasztpárt végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy a nagygyűlést november 14-re hívja össze s azon 250 ezer embert vonultat fel. Különösen tiltakoznak a cenzura és ostromállapot meghosszabbítása ellen.

A legközelebbi törvényjavaslatok. A román parlament ősz ülésszakában a következő törvényjavaslatok kerülnek letárgyalásra: Közigazgatási reform. A kereskedelmi, ipari oktatás. A munka szervezete. A közlekedés újjászervezése, Az egészségügy szervezete. Az államberendezkedés egyszerűsítése. A földmívelés fejlesztése. A katonai nyugdíjak módosítása, méltányosabb elosztás céljából. Ujjonozási törvény.

A csendőrmester Hull angol unitárius püspököt a templomban igazoltatta le. A bolóni csendőrmester szeptember hó 8-án kinos incidenst rendezett az erdélyi köruton levő Hull Alfréd angol unitárius püspökkel. A csendőr úgy találta, hogy a püspök antója magyar nemzetiszínű virágokkal van díszítve. Tehát letépte azokat. Majd bement a templomba és az áhitatba merült püspököt funkciója közben igazoltatta. A püspök azonnal megszaktotta körutját, elhagyta az országot és az angol kormányon keresztül kér elégtételt a sértésért.

Lezuhant a tokiói ultra indult román repülőgép. Szeptember 10-én éjjel 3 órakor startolt a bukaresti repülőtérén Popisteanu százados és Papanu főhadnagy repülőgépe, amelyen a bukaresti-tokiói légiútra indultak. Elindulásuk után pár kilométerre a gép kigyúlt és lezuhant. A két pilóta ejtőernyővel kigyúlt és megmenekült.

Leölték az amerikai Hitlert. A múlt héten egy Weiss nevű orvos agyonlőtte Huey Long amerikai szenátort, aki a jövő évi elnökválasztásnak egyik komoly fascista jelöltje volt. A szenátor, aki Roosevelt mai elnöknek nagy ellenfele volt, a merénylet után alkalmazott többszöri vértömlesztés dacára is meghalt.

Drákói szigorral itéltek Bíró János református lelkész felett. Mult év karácsonyán a tordamegyei Calaras község magyar lakossága bált rendezett. Ejjél után beállították a bába a két Inocan testvér és Serban Vasile, akik verekedést provokáltak. A vége az lett, hogy Serban és az egyik Inocan halva maradtak a helyszínen. Vád alá helyezték Bíró János ref. lelkészt, mint a rendező bizottság elnökét, aki ott sem volt, csak a verekedés hírére hívták oda, valamint 21 legényt. Az ügyet most tárgyalta a tordai törvényszék. Bíró János ref. lelkészt és Moldovan Iuliu bírót 15-15 évi fegyházra, a többieket is több évi fegyházra ítélték.

Ismét lezuhant egy repülő. A galaczi katonai repülőállomás egyik repülőgépe gyakorlatozás közben lezuhant.

Az Abesszin háború ügyében még mindig tartanak a népszövetségi tárgyalások. A legutóbbi hírek azonban már egészen kedvezőtlenek és minden arra mutat, hogy a háborút lehetetlen megakadályozni. Most már csak az irántolynak kétségeeset erdőkódások, hogy legalább lokalizálják a háborút és megakadályozzák annak világháborúvá váló elharapózását.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Időjárás. Mult héten a csiki időjárás rendkívül hidegre, késő őszi fordult. Az éjszakák különösen a fagy pontig hűltek, erős hóharmattal. Némely helyen havazott is. Az utóbbi napokban a nappalok derültek és lassan felmelegednek.

— A pénzügyi tisztviselők nyelvvizsgáit szeptember 16-17-ről, október hó 26-27-re elhalasztották.

— Házasság. Borca Erzsébet Borsec és Dr. Péterffy Pál sebészorvos Cuij, folyó évi szeptember hó 10-én Borsec-en házasságot kötöttek.

— A városi tanács felhívása. A helybell városi tanács ezután is kéri a városiak adófizető közönségét, hogy a kirótt taxákat igyekezzenek a városi pénztárhoz befizetni. A város rendeltetésű tisztviselő karral látja el a mai ügymenetét s a közönség jótékony támogatja a várost, ha a taxák rendszer megfizetésével a tisztviselők egyrészt nem költik le az adók után való állandó hisztes járásával.

— Meserevő szeptember hó 23. és 24. én. A helybell Sportegyesület folyó évi szeptember 23. és 24. este 9 órakor és 24-én délután 1/2 órai kezdettel, Veress Irén táncanárnök rendezésében nagyszabású műsoros-estet ad, amelynek egész estét betöltő műsorát a meserevő képezi. Csodálatos szép elgondolásban 70 szereplő vortul el a közönség előtt, akik meglepően a különböző korok táncát egészen napjainkig. Az estet a Vigadó nagytérképében tartják meg s arra igen nagy érdeklődés észlelhető. Közönségünk ismeri Veress Irén rendezői képességeit s így az est élvezetet nyújtó értékességében csodálódás nem éri.

— Halálozás. Gergely Antal földbirtokos, folyó évi szeptember hó 13-án, 78 éves korában meghalt Santimbru-Ciuc-on. Temetése 16-án d. e. 10 órakor lesz.

— Rendelet az őszi vetési munkálatokra. Czikvármegye mezőgazdasági kamarája az őszi mezőgazdasági munkálatokra a következő rendeletet adta ki. Buzát és rozs vetőmagot csávásás nélkül nem szabad vetni. Legalább kétszer megcsántott földbe szabad őszi buzát és rozsot vetni. Mindenkinnek kötelessége megcsinálni a tarlóbuktatást, később a mély őszi szántást. A községi bírók, jegyzők és csendőrségek vannak megbízva ezen rendletek végrehajtásával.

— Áthelyezés. Ioan Hanea ciucsanmartini főszolgabíróát áthelyezték a regáli Satinára. H. y. be Anastasiu Alexandru statinai főszolgabíróát neveztek ki.

— Meghalt a kassoni bioskópás másik adozata is. Mult számunkban hírt adtunk arról a szörnyű verekedésről, amely Plasid de-sus községben zajlott le egy halottal és 9 súlyos sebesülttel. Amint kiegészíthetjük a szomorú eseményt, mára belehalt seobebe András Imre legény is, a verekedésnek egyik súlyos sebesült áldozata. — Fáj az embernek a sive leirni is eseket a népünk között pusztító elvadásokat, amelynek mégis csak a nevelés fogyatékossága az oka. Mi már megjárta a törvényszéket is azért, mert hasonló bicskásodások alkalmával a nevelés ügyünkre a megengedhetőnél súlyosabban fakadtunk ki. De hát lehet-e nyugodtan nézni, tűrni azt, hogy e jobb eszű érdemes és annyi sok szép tulajdonsággal megáldott nép gyermekeit a velük való komoly foglalkozás hiánya miatt ilyen ostobán pusztítják egymást. Alíjon talpára a népnevelés, szervezze meg minden faluban áldásos munkakörét, hogy ifjúágunkat lessoktathassuk a bicskásás virtusáról, erről a minden kultúremler szemében olyan eszgyenteljes és népünket olyan rossz ssninben feltüntető vessedelemről.

— Gyermekszereposztatlanság. Salamon Arpád volt helybell postás özvegyének Lajos nevű gyermeke a gyakorlótér környékén egy robbanó gyutacsra akadt. A gyutacs játék közben felrobbant és annak szilánkjai a gyermek arcát több helyen könnyebben megsebesíték.

— Még egyre tart Csikban a vagon hiány. A jymesi fűrészfűrészeknél 200—250 vagon deszka vár elszállításra. A kereskedők két, háromszáz lejes táviratokban, a legkétségbeesettebb hangon sürgetik a vagonokat, de naponként egy pár vagonnál többet nem kapnak. A táviratú panaszokra egy inspektor szált ki a Gyimesvölgyébe. A helyzet azonban azóta sem változott. Marad minden a régi. A fakereskedőket pedig napoként óriási károsodás éri a vagon hiány miatt. Természetesen ezzel az adóvégrehajtó ügy-e nem törődik.

— Gyimesen a részeg duhajok miatt nem lehet az uccan járni. Ez is szép kép. Gyimesen a vasárnapokon életveszedelem az utakon járni. A jobb érsésű emberek a hatóságokhoz fordulnak védelemért. Az utak tele vannak ünnepnapokon a pálinkának virtuoz áldozataival, akikől uador és felelem nélkül járni sem lehet. — Hát ez így nem megy. A világ minden részében működik a falukultúra. A népet nem hagyják magára, hanem megszerveve éppen vasárnaponként hasznosra, kultúrára oktatják. Nálunk hagyják, hogy csatangoljon, kuglikon, kocsmákban szédeljen. Senki nem törődik velük. Minden fegyalem nélkül, minden szervezet hiányában a korcsmára és pálinkára van biva. Ez aztán elintézi. Utálatosság, ellenszenvenessé teszi, kivetkezeti az ital minden emberi mivoltukból és megérjük azt, hogy mint a veszett ku yakkal szemben, hatósági védelmet kell kérni a részegesek megfékezésére. — Hol vagyunk, hová jutottunk. J. lesz a fajura több gondot fordítani.

— Boteszta igazgató ur bejere. A mult számunkban rövid hírt írtunk Boteszta Ioan mihaileni igazgató-tanítóról. A történet tipikus, napjainkban divatozó eseményről szólt. A hatalmas igazgató beadványt intézett a községi tanácshoz, amelyben kérte Miklós Sándor községi titkárnak ebocsátását szo. a címen, hogy a község titkára az ő feleségét elszökésre Lujtogatta. Ennyit írunk. Semmi egyebet. Erre fellekeszte szerkesztőségünket nevezett igazgató ur. Megerősítette előtünk is, saját tanítói szájából végig hallgathattuk dicső beadványának azon állításait, hogy a községi titkár a román állam ellen do'gozott. No csak. De kifogásolta és tagadta, hogy a községi tanácsban szó lett volna családi dolgokról, jelesen a felesége ügyeiről. Ezért minket bejere. Eddig van. Nem szeretjük feleslegesen a bíróságot járni. Eppn ezért, ha tévedtünk van annyi tisztesség bennünk, hogy belajerjük és elégtételt adjunk. De nem értjük, hogy egy igazgató-tanító intelligenciája csak addig érjen, hogy maról-ho napra elfelejtse mindast, amit tett. Tehát emlékeztetjük ezen a helyen is az igazgató urat községi tanácsának 1935 évi május hó 26-én kelt 17-36. számú jegyzőkönyvére, amelyben szó szerint ez áll: Naprendben van Boteszta Ioan s. tanfelügyelő ur kérése, amelyben kéri Miklós Sándor titkárnak ebocsátását, mert az kisebbségi és a társadalomban erkölcs nélkül. Segédanfellygő ő urat illeti a szó, mint községi tanácsost és a kerésb-n foglaltak kiegészítéseképpen előadja, hogy éppen ő volt, aki a községi titkárság esen állás elnyerésében támogatta és most assal fizeti vissza a titkár, hogy a segédanfellygő ur feleségét intrikákkal arra szorgalmazza, hogy őt hagyja e. ... stb. Hát így néz ki Boteszta ur jóvótájára egy községi tanács jegyzőkönyve. Mielőtt bíróság elé menne Segédanfellygő ur még egyszer gondolja meg ki hibás azert, hogy családi ügyek tanácsliésebbe s azután nyilvánosság elé kerülhetnek.

— Tüzeset. Ö. v. Kovács Antalné bancu-i lakos nyári sítője megyult. A tűz átterjedt a lakóházra és porráégett a sítőházzal együtt.

— Újabb irredenta per. A cartai csendőrszermester Kovács István ez Bíró Antal sandominici legényeket letartóztatata, mert az uccanban „irredenta” nótákat énekeltek. A legényeket átadták az ügyészségnek, akik felett gyorsított eljárással fognak itélkezni.

— Lopas. D.ák István suseni gazda istállójából ismeretlen tettesek két lovat ellopták.

— Bioskópas. Kovács István cozmeni legény bicskával súlyosan össeszurkálta Botos Albert legény-társát.

ÉRTESÍTÉS!

Tisztelettel értesítjük betétesainkat, hogy az első 2% ban megállapított részletet kifizetjük.

Mindazon betétesek tehát, akik 1934 április óta ezen részletet még nem vették fel, naponta 8—12 óráig pénztárunknál felvehetik.

ÁRUFORGALMI BANK FIÓKJA
Merourea-Ciuc.

Felfedeztek Amerikában egy új csoda gyógynövényt.

Amerikában az ősvadonban olyan gyógynövényt fedezett fel egy tudós, amelynek kivonata 10—15 éves gyomor-, bél- és epe bajokat rendkívül gyorsan meggyógyít.

E gyógynövény kivonatát „Gastro D.”-nek hívják és a külföldi tudós professo-rok csodás eredményeket értek el vele, mert a gyógyszer nemcsak csillapítólag hat, hanem a betegség okát szünteti meg s ezáltal az egész emberi szervezetben a sejtélet újjaéled és egy egészséges normális állapot áll be.

A „Gastro D.” megszünteti a legnagyobb gyomor- és bélgörcsöket, gyomorgéset, felfuodást, szív-tájéki nyomásokat, makacs székrekedést, az ebből eredő fejfájást és szédülést, ideges állapotot, álmatlanságot, továbbá a gyomor- és bélfekélyeket.

A „Gastro D.”-vel az emberiség egy olyan gyógyszeres juttott, amely sok esetben olyan betegségeket is meggyógyított, amelyeket diagnosztikálni sem tudtak.

A gyógyszer képviselőjét sikerült Császár Ernő bucaresti gyógyszerésznek (Calea Victoriei 114.) meg-szeresni. Vidékre 130 lej utánvétellel küldi.

Méhészet.

A méz.

Mi a méz? A földkerekség legmegbecsülhetlenebb kincse, melyet a méhek küzdve, fáradova, önmagukat halálra dolgozva hordanak össze és ragyogó kristály palotájukban raktároznak el, hogy az emberiséget megajándékozzák a világ legtáplálóbb eledelével, legkitünőbb csemegéjével, legbiztosabb gyógyszerével.

A növények tulpezsduő életerejének szülötte a virág. A földhöz kötött élőlények e legemesebb részének kelyhében mélyen, hosszú folyósókkal és más akadályokkal van védve a virágnak legeslegemesebb nedve a nektár, mely az isteni bölcsesség tolytán állandóan termelődik és ha a földkerekség legszorgalmasabb munkásai, a vigan zümmögő méhecskék azt nehezen dolgozva, küzdve a leglehetetlenebb akadályokkal is, lihetetlenül apró parányokban össze nem gyűjtenék és a kristálytisztára kicsiszolt viaszkamrácsájukban, a lépben mézzé nem érlelnék, teljesen kihasználatlanul veszne el a semmisségbe. Beporozzák, megtermékenyítik a virágok tömegeit és ezen megtermékenyítésnek jutalma a méz. A méheknek sok-sok millió virágot kell termelt nektárjaiktól megfosztani, míg egy kg. mézet gyűjthetnek. Nincs a földön még egy kincs, mit ilyen apró parányokból gyűjtenének össze. Egy méh a hányszor megteszi életében az utat lakásától a legelőre és vissza, ha megszakítás nélkül mindig egy irányban repülne, a földet legnagyobb átmérő-jénél föltétlenül megkerülhetné.

A természet e csodálatos munkásai a nektárból átalakított, már teljesen beérett mézet finom viaszlemezekkel zárják el. E légmentesen zárt, leheletszerű viaszleplet éles késsel lemetszük s e mézet a pergetőnek nevezett eszközben centrifugális erővel hajtjuk, kipergetjük a sejtékből. A méz tehát semmiféle tisztátalan anyaggal nem érintkezhetik, megtartja szüzi tisztaságát, finom zamatos ízének összes értékeit.

Mi, ehhez a kristálytisztá, szüzi, illatos, aromás, értékes drága kincshez képest a mesterséges cukor, melyet étvágygerjesztőnek a legkevésbébb sem nevezhető hatalmas gyárakban kétes tisztaságu munkások óriási nagy edényekben kotyvasztanak, állati vérrrel, oltott mézszel stb., tisztítanak? Ez annyira tudatlan van a művelt külföldön, hogy ott a méhészet állandó fejlődése dacára sem képesek az óriási keresletnek eleget tenni.

A méz a jövő élesztőszere és minél jobban terjed a műveltség és a szükségeseztér vagy visszatérni a természet-hez, annál inkább szükségünk van a méhekre. Igen ám! Csak hogy egy nagy baj van. A tudomány azon tantételét, hogy az emberi gépezet tüdőanyagja a cukor és pedig a szőlőcukor (dextrose) és a gyümölcscukor (levulose) sietett a hatalmas tökével rendelkező gyárpar világga kürtölni és azt saját céljaira felhasználni. A vegytanban járatlan közönség arra nem is gondolt, hogy a gyári uton előállított mesterséges cukor nem azonos a természetes cukorral, mivel abban sem szőlőcukor, sem gyümölcscukor nincsen. Tartalma kizárólagosan nádcukor, mely mint cukor, emészthetetlen. Hogy emészthető legyen, szükségese, hogy a gyomorban vegyileg átváltozzék, invertálódjék, vagyis a gyomornedv hatása alatt két cukornemre: a szőlő és gyümölcscukorra szétbontassák, hogy a véredények által felvehető legyen.

Következésképpen tehát a mesterséges cukor csak tüsszer, de nem élelmicikk, mely fölölegesen izgatja és kifárasztja a beleket, szerföltött nagy munkát adva nekik az által, hogy átváltozhasson eredeti alkotó elemeire.

Ezzel szemben a méz kizárólag invert cukorból, azaz szőlő és gyümölcscukorból áll és így közvetlenül, minden átváltozás nélkül át megy a vérbe.

Mintha hallanám is az ellenvetést! A méz—méz, a cukor—cukor. Nem áll; mert a méz tulajdonképpen szőlőcukor s kisebb alkatrészeiben különböző értékes anyagok, mint tehérje, hamuzsír, foszfor, mész, vas, stb. keveréke. A cukor ellenben semmi, melynek vitamintartalma ugyancsak semmi.

További ellenvetés! Hová cukor kell, ott nem használhatunk mézet, hová méz kell, ott nem felel meg a cukor. Ez is tévedés kérem; hiszen mennyivel finomabb aromája van pl. a mézzel édesített kávénak, teának. Van-e fölsége-sebb csemege, mint az illatos, folyékony méz cseresznyével, földi eperrel, málnával, áfonyával, vagy ribizkével keverve. Vagy nem finomabb, táplálóbb eledel-e a mézes sütemények, mint a cukrász íprágyon díszített, cukorral teleítatott remekművei?

Tagadhatatlan, régen eldöntött, a köztudatba át is ment nagy igazság, hogy az ember a természet által nyújtott termékekkel való táplálkozásra van teremtve. Élelmiszereinket

MODELL KALAPOK

tíz naponként új formák olosk árban, megtekinthetők

VENCZEL TANÁRNÉNÁL

Ugyanott készülnak minden-nemű női kalapok elsőrendű anyag hosszadsáival. Kalapok átalakítása a legrövidebb idő alatt.

Csiksereda, I. C. Bratianu (Gimnázium)-ucca 112. sz., a Sörház közelében.

a föld állatai és növényei szolgáltatók, nem pedig a gyár-
ipar. Az Isten minket gyomorral és belekkel látott el, te-
hát nem élhetünk mesterséges készítményekkel.

Egy összehasonlító laboratóriumban a tejnek vegyileg
megállapított alkotó anyagaiból mesterséges tejet készítet-
tek. Két kísérleti egércsoport közül az egyiket természetes,
a másikat műtejjel táplálták. Rövid két hét alatt a termé-
zetes tejen élők meghíztak, a mesterségesen tartottak tel-
jesen lesoványodva elpusztultak.

Dr. Emrich Szeitzban sápadt, vérszegény, ideges vá-
rosi gyermekekkel 200-as csoportban, 4 hetes nyaralástát
végzett kísérletképpen, a csoport telét mézes tejjel, másik
felét cukros tejjel látva el. Kivétel nélkül gyorsabb gyó-
gyulást állapítottak meg a mézeseknél a cukrosokkal szemben.

Hivatkozhatnék még számtalan példára, mely bizo-
nyítja a méz felsőbbbőségét a cukor fölött, de akit e kettő
meggyőzni nem tudott, annak falrahányt borsó a megdönt-
hetetlen érv is.

Mindent összeszűrve egy kéréssel fordulok főképpen
a gazdasszonyokhoz: Vezessék be háztartásukba mindennapi
használatra a mézet. Különösképpen az anyákat figyelmeztet-
tem, hogy okosan cselekszenek, ha gyermekeiknek ösztön-
szerű vágyát az édes dolgok iránt kizárólagosan csak méz-
zel és gyümölcseccel elégítik ki. Szörnyű hibát követ el min-
den szülő, ki gyermekének bomboccal vagy finom cukorká-
val kedvekedik. E tekintetben a különböző társadalmi osz-
tályok között különbség nincsen; mert a közönséges szép
festett bambucot vásárol a boltból, a jobb anyagi viszony-
nyok között élő társadalmi osztály cukorkára adja pénzét,
a fiatal ember az ifjú lány szívét ilyenlével akarja magá-
hoz édesgetni s neki talán igaza is volna; mert hát nem
teheti meg, hogy egyik zsebéből előrántsou egy mézes üve-
get, másikból kávékanalat és cukorédes szavakkal susogja:
„méltóztatassék parancsolni.“

Tessék tudomásul venni, hogy a méz az egyetlen ter-
mek az egész világon, mit kizárólagosan csak a méhek tud-
nak nyújtani nekünk s a hamisítás mégis napi renden van.
A kereskedelmi életben forgalomban levő méznek 90 százalé-
ka hamisítvány, mely az egészségre szörnyen ártalmas. A
modern hamisítók képzett vegyészekkel dolgoznak s így a
hamisítványokat nagyon nehéz látszatra megkülönböztetni
a valódi méztől. A hamisítványoktól csak úgy menekülhet-
ünk meg, ha közvetlenül megbízható méhésztől vásárolunk,
vagy olyan kereskedőtől szerezzük be szükségletünket, ki
garanciát nyújt árujának eredete felől.

A csiki lakosság helyzete e tekintetben a legkönnyebb
és legkényelmesebb, mivel a világhírű csiki havasi mézet,
a földkerekség összes mézeinek királyát készen helyben
kaphassa meg. Nem elotgultság ez kérem, vagy nagyképü
valótlan állítás; mert tudni kell és illene is tudni minden
Csikban lakó, vagy itt született emberi élőlénynek, hogy az
1910-iki párisi világtkiállításon végerőnyesen megállapítást
nyert, hogy a földkerekség legtápusabb, legízletesebb méze
Csikvármegyében terem. Ennek dacára akadnak olyan bekép-
zelt félműveltek, kik látva a kristálytiszta aranyárga ha-
vasi mézet, affektálva hivatkoznak az itteni, ottani vagy
tudom is hol előállított, mondjuk akácmezre. Tudatlanságu-
kért szégyenkezhetünk mindnyájan, különösen ezen évben,
mikor köztudomás szerint az akác mindenütt eltagyott s
mégis akácmezet termeltek ott is, hol egyetlen akácfa sem
virít.

Hogy méz és méz nem mindegy, annak bebizonyítá-
sára rendeztük meg a méhésznapot augusztus hó 11-én. —
Kik jelen voltak és látták kiállítva aranyárga kincsünket,
hő fehér, csaknem átlátszó lépes mézeinket, ha soha sem
voltak mézfogyasztók, akkor is gusztaust kaptak a gyönyör-
űn és elrendezett tárgyak szemlélete közben.

A Csikvármegyei Méhész Egyesület áldozatot hozott
a méhésznapi érdekében. Mulatsággal is összekötötte azért,
mert tudta, hogy vonzóbb a szórakozás, mint a komoly lát-
ványosság. Tisztában volt azzal is, hogy pl a kozmetikai
víványokat tehette volna megszemlélés tárgyává, az egész
telep szűknek bizonyult volna a látogatók számára, míg így...

Pedig ideje volna, hogy végre-valahára foglalkozunk
komolyabban is.

A mi ifjuságunk korában könnyebb volt az élet, mint
napjainkban és ha fordultak is elő kilengések, mintha töb-
bet törődünk volna életbevágó témákkal, mint a mai. —
No de hát akkor valami egyéb is mozgatta az emberiség
életét, nemcsak kizárólagosan a testkultusz.

Blénessy Károly.

Szerkesztői üzenetek.

„G“ Beigért munkásságát szívesen fogadjuk. A
lapot címre megírdóituk.

ÉRTESÍTÉS!

Csikszeredán, a Bratianu-u. 25. sz. alatt
UJ SZÜCS-ÜZLET NYILT,
hol a szücs szakmába vágó minden-
nemű munkák garancia mellett, szak-
szerű kivitelben készülnek.

ELV: Versenyképes áron, pontos kiszol-
gálásban részesíteni a t. közönséget.

Egy teljesen új szövészek és két új
szekrény eladó. Cím a kiadóban.

Rakett hurokások szakaszerűen és olcsón.
Cím a kiadóhivatalban.

Írógépek, Pénzszekrények eladók.

Cím a Csiki Lapok kiadójában.

VAKÁR, CSIKSZEREDA

könyvnyomda, könyv, papír-, író- és
rajzszekrények, könyvkötészet
Bratianu uoca 58

Szülők figyelmébe!

Az iskolai év kezdete alkalmából tisztelettel van sze-
renesém a n. é. közönség és t. szülők szives figyelmébe
ajánlani újonnan érkezett árukkal dusan felszerelt,

**könyv-, írószer-, tan- és
rajzszekrények eladók**

Állandóan nagy raktár román és magyar tankönyvekben
legjobb minőségű körtők, könyv- és tolltartók, író- és
rajzszekrények, kitűnő gyártmányú hegedűhurok,
hegedű-alkatrészek, festékek és festőszerek, valamint
mindennemű iskolai felszerelési cikkekben.
Dus választékban kaphatók íródeszák, íróasztalok,
cikkely, diszlevalpapírok, papírkülönbözősége-
gek, disz- és ajándék művek, román és ma-
gyar ifjusági iratok, izléses helybeli és mű-
vészi képsírlapok, irodalmi és zeneművek.

Könyvnyomdában minden e szakmába vágó munkák izléses, oszmos ki- vitelben, jutányos árak mellől a legrövidebb idő alatt készülnek.	Könyvkötészetem elválja mindenemű is- kolai, üzleti és más köny- vek izléses és olcsó bekö- tését és azok tartósságát garantálja.
--	---

Jutányos árak! Pontos kiszolgálás!

Rom. kat. egyházmegyei tanács által kiválasztott
szöveg, a rom. kat. gimnáziumok tanulói részére
egyenruhák megrendelhető Karácsony János-
nál, Mercurea Ciuc. 2-3

A közönség figyelmébe!!!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönsé-
get, hogy 1935 május 1-én megnyit

Keresztes Kálmán urisزابóság

Csikszereda, I. G. Duca-uoca 110. szam

A legújabb divat szerinti, a legmár-
keitebb árak mellett, kitűnő szabású és
legelső szaitoc-művészi kidolgozásai ké-
szítem garancia mellett a legújabb
divatu öntényöket, sportruhákat, Fran-
cicocot, Raglan továbbá smoking-
szakett és frakk öntényöket a legkiválóbb sa-
basással. Keresse fel és meggyőződjön!

CROITORIE LA PRIMUL RANG

Keresztes Kálmán.

Férfi- és egyenruha szabászat tanításat vállalom.
Háromféle különböző beosztások. 17-18

Adóbonok bármilyen formában, a legolcsóbban kap-
hatók. Cím a Vakár könyvkereskedésben.

Csikszereda, 1935 augusztus hó.

Nagyságos Asszonyom!

E uton van szerezésém szives tudomásra
hozni, hogy férfi-kalapüzletemet

NŐI-KALAP-SZALON-

nal bősítettem ki, ahol állandóan a legújabb
divatszerinti készült modellek tartók raktáron,
igen nagy választékban.

Nagy örömmel szolgálom, ha minden vét
kötészetemmel megeléged, azok megtekintése vagy
hozzam bérkeradni még tözistna.

Áralkításokat szép divatos kivitelben igen
olcsó áron vállalok.

Amidőn szives pártfogó-ét kérem, mar-
tam ab. Ezo gálatára örömmel kézen

Kiváló tisztelettel

KALAPKIRÁLY

M.-Ciuc, Strada Bratianu 40.

Könyvkötészeti munkákat

a legesebb és legtartósabb
kivitelben a legjutányosabb
árak mellett eszközöl a

Vakár üzlet, Csikszereda.

Szülők figyelmébe!

Értesítem a n. é. közönséget, hogy
ferfi-divat-szabó műhelyemben
váhalom a legjutányosabb áron
iskolai egyenruhák készítését
előnyös szerinti kivitelben Ugyazintán
deák egyensapkát
minden nagyságban raktáron tartok.
Tisztelettel: ++++++

GÁL ÁRPÁD, MERCUREA-CIUC
(Román katolikus gimnáziummal szemben)
5-7

Egészen jó állapotban levő Cilinder és
balkaru (Singer) suszter gégek eladók.
Győző Győry Györgyén—Györgyószentmiklós.

Háló, ebédlő és iroda berendezések
a leggyorsabb kivitelig
melyen lezállított árakkal
besseresenhetők:
Nagy G. Jozsef asztalosnál, Zsögöd.
Megfelelő biztosíték mellett részletfizetésre is.

Hites könyvelő (contabil autorizat) el-
vállalja nagyobb cégek mérleg készi-
tesét és esetleg könyvelését és leve-
lezését, román, német, magyar nyel-
ven. Cím a kiadóban.

**„GLORIA“ GÖZMOSÓ ÉS VEGY-
TISZTÍTÓ INTÉZET**
szakképzett vezetés mellett vállal fogak és gillérokou
kivül a mai ko: igényeinek megfelelően, vagy uton
**női- és férfiruhák,
gumikabátok, paplanok
tisztítását**
valamint alborítás nélküli festését, azonnal és jutányos
árban — teljes megelégedésre.
A t. közönség bizalmát és pártfogását tisztelettel kéri:
SZABÓ LÁSZLÓ
vegytisztító és kelm. festő, Mercurea-Ciuc,
Bulev. Ferdinand 52.

Egy aighaszniót „Phönix“-gyártmányu
gyermakkocsi elado. Cím megtudha-
tó a kiadóhivatalban. 2-3

A „MUNKA“
ÁLTALÁNOS UTBAIGAZÍTÁSI INGAT-
LAN ÉS ÁRUFOGALMI IRODA
1935 év Január 1-én működését újól megkezdette.

Elvállalja számadások vezetést, ellenör-
sésot, mérlegok, a jobb vállások
elkiszárolását a törvényes előírások szerint.
Vidékilek minden megbízását azonnal teljesíti,
minden ügyben eljár. Jogi ügyekben ügyvé-
dünk áll a megbízok rendelkezésére. 10-
Közvetítjük házak, villák, telkek, mezőgazdaság
birtokok vételét, eladását vagy bérletet
Sz. Oseh István, Mercurea-Ciuc,
Calea Stefan-cel-Mare 21. szam, földszint.

Töltő-tollak javítását és tisztítását
vállalja a Vakár üzlet.

Keresek megvetelre régi erdélyi
Szakácskönyvet. Cím a kiadóhivatalban.

HEGEDŰÓRÁKAT
conservatoriumi módszer
szerint, jutányosan ad:
SPRENOZ GIZI, Csikszereda
Str. Cap. Vulovoi (Hargita-uoca) 28.